

Etapa națională a olimpiadelor școlare - 2026

Probă scrisă

ISTORIE

Clasa a IX-a

- Timpul de lucru este de trei ore.
- Ambele subiecte sunt obligatorii.
- Se acordă 10 puncte din oficiu, care se adaugă la Subiectul I.
- Subiectele se tratează pe foi separate.

SUBIECTUL I**(40 de****puncte)**

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „Procesul de dezvoltare a Romei a fost complicat de războiul alianței romane (91-89), revolta celtiberilor sub conducerea lui Sertorius (89-72) [...], combaterea loviturilor piraților mării (74-67) și marea revoltă a sclavilor sub conducerea lui Spartacus (73-71). [...] Înfrângerea celtiberilor (72), a piraților mării (67), a răscoalei lui Spartacus (71) și încheierea plină de succese a celui de-al treilea război mithridatic (64/63) au constituit trepte ale ascensiunii lui Pompei, care a împărțit totuși puterea în cadrul primului triumvirat cu noii veniți Caesar și Crassus (60). După eliminarea lui Crassus prin moartea sa în timpul înfrângerii suferite la Carrhae în lupta împotriva parților (53), confruntarea s-a redus la lupta dintre Caesar și Pompei. În următorul război civil, împotriva lui Pompei și a susținătorilor acestuia, Caesar va ieși învingător și va obține în mod practic exclusivitatea conducerii: el o va folosi pentru a introduce noi reforme. Aureus-ul devine noua monedă de aur (46), ea stabilizând schimburile monetare, iar introducerea calendarului iulianic (45), ca o dezvoltare a calendarului solar modificat, calendar provenit din Egipt, a avut consecințe majore care se întind până astăzi. Ascensiunea lui Caesar la poziția de dictator, la început pentru zece ani (46), iar apoi pe viață (44) a condus la o formă mascată de monarhie. Ea a provocat o opoziție vechi-republicană condusă de către Brutus și de către Cassius, care a culminat cu asasinarea lui Caesar (44). “

(Imanuel Geiss, *Istoria lumii din Preistorie până în anul 2000*)

B. „În teritoriile vestice nou cucerite, extinderea civilizației mediteraneene prin romanizare și prin preluarea tehnicilor civilizatorice aduse de către romani a înregistrat progrese rapide – cetăți, agricultură intensivă, producția meșteșugărească, viticultura, străzi, apeducte. Un rol important în romanizarea teritoriilor nou cucerite în Europa l-au jucat taberele militare (castra) și cetățile romane care au apărut în cadrul acestora, iar mai târziu veteranii armatei. Ei erau considerați cetățeni cel mai târziu după lăsarea la vatră, erau bine apreciați și cel mai adesea împrumutați prin plata unei indemnizații consistente. Dimpotrivă, în estul extrem de populat și mai dezvoltat din punct de vedere economic a luat un avânt mai mare grecizarea, ea fiind favorizată și de o renaștere greacă, ce a avut loc în perioada lui Hadrian (117-138). Astfel, *Pax Romana* a favorizat constituirea unei culturi duble greco-latine, aceasta fiind premisa pe termen lung a împărțirii de mai târziu a Imperiului roman: în privința statului, a administrației, a dreptului și în domeniul militar a dominat latinitatea romană, în știință și cultură în cel mai larg sens a dominat de o manieră covârșitoare cultura greacă; sub nivelul acestora, în teritoriu au fost păstrate limbile populare mai vechi. “

(Imanuel Geiss, *Istoria lumii din Preistorie până în anul 2000*)

C. „Odată cu moartea ultimului împărat al întregului Imperiu Roman, Theodosius I (395), imperiul va fi divizat definitiv în Imperiul Roman de Apus și Imperiul Roman de Răsărit (395), la început fiecare având câte o dinastie theodosiană, ai căror împărați slabi au fost umbriți de comandanții armatelor lor. Foarte curând au apărut însă consecințele: hunii au invadat pentru prima dată Imperiul Roman de Răsărit (395), îndreptându-se spre Tracia, Siria, Asia Mică și Armenia; vizigoții, sub conducerea regelui Alaric, au evacuat rapid noua lor poziție și au ajuns la porțile Constantinopolului. După o criză internă puternică Imperiul Roman de Răsărit i-a alungat pe vizigoți spre Italia (401), distrugând astfel solidaritatea dintre cele două jumătăți ale imperiului. Ivirea surprinzătoare a vizigoților în Italia l-a forțat pe comandantul armatelor Imperiului Roman de Apus, Stilicho, să mute capitala de la Roma la Ravenna (402) și să retragă legiunile de pe Rin (405) și din Britannia (407). În nou apărutele viduri de putere au pătruns imediat germanii, respectiv celții (picții și scoții), vandalii, burgunzii, suevii, alanii s-au stabilit în noaptea de Anul Nou (406) la Mainz, trecând Rinul, realizând astfel pătrunderea decisivă și durabilă a germanilor în Imperiul Roman. “

(Imanuel Geiss, *Istoria lumii din Preistorie până în anul 2000*)

Pornind de la aceste surse istorice, răspundeți următoarelor cerințe:

1. Menționați, din sursa **B**, câte un aspect referitor la teritoriile nou cucerite din vestul, respectiv din estul statului roman. **4 puncte**

2. Menționați, din sursa **A**, două consecințe ale războiului civil dintre Caesar și Pompei. **4 puncte**
3. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **C**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**
4. Prezentați o consecință a faptelor istorice la care se referă sursele **B** și **C** pentru procesul de etnogeneză din Europa medievală. **5 puncte**
5. Prezentați alte două fapte istorice desfășurate în statul roman, în secolul I î.Hr., în afara celor la care se referă sursele date. **10 puncte**
6. Prezentați o asemănare și o deosebire dintre iudaism și creștinism. **10 puncte**

SUBIECTUL al II-lea **(50 de puncte)**

Elaborați, în trei-patru pagini, o sinteză despre **stat și societate în Europa medievală**, având în vedere:

- explicarea rolului unei personalități politice în cadrul evenimentelor desfășurate în Imperiul Bizantin în secolele al VI-lea – al X-lea;
- menționarea a două cauze și a două consecințe ale formării ierarhiei feudale în cadrul societății europene;
- precizarea unui fapt istoric referitor la Imperiul Romano-German în secolele al X-lea – al XI-lea și prezentarea a două consecințe ale acestuia pentru evoluția autorității imperiale;
- prezentarea a două deosebiri și a unei asemănări între acțiunile desfășurate în spațiul românesc extracarpatic și în cel intracarpatic între secolele al XI-lea – al XIV-lea;

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, **evidențierea relației cauză-efect**, respectarea **sucesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** în limita de spațiu precizată.